

Förbandsbesöksrapport Luftvärnsregementet (Lv 6) 2021-10-21

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarsppliktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem före detta värnpliktiga som väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Pliktrådet författar i slutet av verksamhetsåret. Rapporten utgör också en dialog med besökt förband, som därmed får möjlighet att åtgärda fel och brister. Dessa kommer följas upp av Pliktrådet vid senare besök.

Pliktrådet skickar rapporten till LMA, förbandschef, förtroendevalda värnpliktiga samt till soldathem. LMA vidarebefordrar rapporten till relevanta funktioner på förbandet och de som Pliktrådet träffat under sitt besök.

Synpunkter på rapporten och dess innehåll skickas till olof.warmlander@pliktradet.se senast två veckor efter att den kommit förbandet tillhanda. Därefter görs rapporten publik genom att exempelvis skickas till Försvarsmakten, andra totalförsvarsmyndigheter, riksdagens försvarsutskott, Regeringskansliet och media.

Deltagare:

Olof Wärmländer, Felicia Konstenius

PLIKTRÅDET

Dnr: 2021-FÖRB-0019
Pliktrådet 2021/2022
Författare: Olof Wärmländer

Sida 2 av 8

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning.....	3
Organisation	3
Arbetsmiljö & säkerhet	4
Fysisk belastning.....	4
Psyisk hälsa	4
Försvarshälsan.....	4
Attityder	5
Utrustning.....	5
Boendemiljö & vistelseutrymmen	5
Medinflytande	6
Avslutning.....	6

Sammanfattning

De brister som Pliktrådet har uppmärksammat under besöket har främst handlat om en betydande brist på samordning och koordination mellan värnpliktiga och befäl, som fått konsekvenser för såväl utbildningsverksamhet som för enskilda värnpliktiga. Organisationen som helhet måste bli bättre på att koordinera sin verksamhet och säkerställa att de värnpliktiga inkluderas i sin utbildning. Besöket har varit intressant och givande.

Inledning

Under Pliktrådets besök på Lv 6 fick Pliktrådet möjlighet att träffa förtroendevalda värnpliktiga från hela förbandet. Pliktrådet träffade även bland annat kompanichefer från båda GU-kompanierna, C GU-bataljon samt stabschef.

Organisation

Lv 6 utbildar 350 värnpliktiga på en grundutbildningsbataljon fördelat på två kompanier: stab och tross samt luftvärn. De värnpliktiga rycker in i tre olika täter: KB under början av sommaren, gruppchefer i slutet på juli och soldater i september. Detta innebär att förbandet är i utbildningsproduktion i stort sett året runt. Bataljonen består till 75 % av befäl med mindre än två års erfarenhet som instruktörer på GU, vilket förbandet upplever som en utmaning för att upprätthålla kvaliteten på utbildningen. För att inte lämna de oerfarna befälen ensamma har man valt att slå ihop de olika plutonerna till stora enheter om 50 – 60 värnpliktiga. Det innebär att befäl får svårare att ge individuell återkoppling till de värnpliktiga.

Inför årets inryck valde förbandet att kraftsamla erfaren personal för att utbilda den KB-pluton som sedan splittras för att uppgå i bataljonens övriga enheter. Detta tycks ha gett god effekt, då KB-eleverna har haft ett generellt positivt intryck av både befäl och utbildning. De känner inte igen sig i vissa av de beskrivningar som gruppchefer och soldater delade med sig av.

De två utbildningskompanierna är förhållandevis liknande kravprofiler. Luftvärnskompaniet består av luftvärn- och spaningsenheter samt stab och trosspluton. Stab och trosskompaniet utbildar närskydd samt sjukvård och ledning.

Upplevelserna av utbildningen skiljer sig väsentligt mellan de två kompanierna. Värnpliktiga på stab och trosskompaniet upplever att utbildningen är "virrig" och vissa värnpliktiga känner sig bortglömda och nedprioriterade. Till exempel var en tät värnpliktiga förare hänvisade till en förarkurs som de skulle ha genomfört som dock ej var planerad för dem, med resultatet att ingen meningsfull utbildning bedrevs under de två veckor som kursen skulle pågått. De värnpliktiga upplevde att de fick genomföra CBRN-utbildningen flera gånger, inte i syfte att repetera utan för att förbandet av någon anledning inte kunde sysselsätta dem med relevant utbildning.

Fler exempel hur bristen på samordning manifesterat sig under utbildningsperioden kommer följa löpande under relevanta kapitel i denna rapport. När de värnpliktiga framfört bristerna har befälen instämt, men någon betydande förbättring har inte skett. De har i stället hänvisat till att plutonsstrukturerna inte är klara och att det blir bättre när de slutliga plutonssammansättningarna

Commented [k1]: erfarenhet av vadå?

kommer på plats. De värnpliktiga från LV-komp kände generellt inte igen sig i denna beskrivning och var nöjda med sin utbildning.

Så gott som samtliga värnpliktiga som vi talat med, oaktat kompanitillhörighet, har varit nöjda med nivån på de olika utbildningsmomenten och befälens instruktörskompetens. I stället består de stora skillnaderna i hur utbildningen organiseras och samordnas.

Arbetsmiljö & säkerhet

Värnpliktiga från SOT-kompaniet vittnar om hur de vid en längre utbildningskontroll (flera dagar lång) inte fått tillräckligt med vatten, då befäl trodde att de hade fått utbildning och utrustning för att själva leta upp och rena vatten i fält, vilket inte var fallet.

Värnpliktiga vittnar om att rutiner och kapacitet för hantering av sjuka i praktiken saknas. Det är otydligt vilka som ska servera mat till de sjuka på sjuklogement, så vid några tillfällen har befäl fördelat det ansvaret på andra värnpliktiga inom berörda plutoner, vilket gjort att de värnpliktiga gått hungriga. Vidare vittnar värnpliktiga om att kapaciteten i sjuklogementen varit bristande, och att det riskerar att saknas plats vid större sjukdomsutbrott.

Maten som serveras av förbandet uppskattas av de värnpliktiga, med undantag för när kommunikationsbrister gör att den inte kommer fram. Fel kost har vid upprepade tillfällen hämtats till de värnpliktiga. Antingen saknas specialkost eller så är mängden mat felanpassad, med resultatet att värnpliktiga går hungriga.

Fysisk belastning

Förbandet använder sig av en belastningstrappa som inte alltid fungerar tillfredställande. På SOT har utbildningskontroller genomförts på en fysisk nivå som inte är rimlig, sett till vilka moment och vilken belastning de värnpliktiga haft fram till dess. Detta har lett till skador.

Vad avser inryckningsperioden så upplevde gruppcheferna att de hade ett mer "påfrestande" inryck än soldaterna, vilket skapat viss irritation. Pliktrådet uppmanar Lv 6 att tydligare definiera tider för verksamhet och utbildning under inrycksveckan. Detta för att förhindra att värnpliktiga är uppe sena kvällar i onödan, vilket riskerar att få negativa konsekvenser för de värnpliktigas inlärningsförmåga i utbildningens inledningsfas, liksom skapa onödig stress. Detta då utbildningens inledningsfas ofta är känslig och resulterar i flera avrustningar, då främst kopplat till psykiska besvär. Besvärerna riskerar att bli värre om tid inte ges för återhämtning och vila.

Till vissa av inryckerna har leveransen av sulor till marschkängorna dröjt, vilket riskerar att leda till besvär.

Psykisk hälsa

Flera vittnar om att bristen på information och organisation är psykiskt påfrestande. Att tvingas förklara sig för befäl när man kommer sent, på grund av att man fick en order för sent, blir påfrestande i längden då inte alla är lika förstående.

Försvarshälsan

Försvarshälsan upplever att de rekommendationer de ger, avseende värnpliktiga som skadas och är i behov av en belastningsminskning, inte alltid respekteras.

Commented [ST2]: Din notering osäker på varifrån

Commented [ST3]: På vilket sätt?

Commented [ST4]: Frivilligt eller pga utbildningen?

Försvårshälsan är även oroliga för att förbandet saknar ordentliga resurser att använda om Covid-19 skulle börja spridas i större skala på förbandet.

Attityder

Pliktrådet upplever att det finns en risk att viss utbildning som bedrivs vid SOT-kompaniet inte alltid står i proportion till de krav som ställs på de värnpliktiga vid mönstring, samt vilken kompetens de värnpliktiga behöver för sin befattning. Försvårshälsan vittnar om att framför allt SOT dras med betydligt fler skador än LV-komp, och att skillnaden inte kan förklaras av slumpen eller att befattningarna ser olika ut. Snarare ställer man orimliga krav på de värnpliktiga, genom alltför snabba steg genom belastningstrappan. Det vittnas även om otrevliga GBS-befäl som är jobbiga för att vara jobbiga, utan pedagogiskt syfte, till exempel vid vård av materiel.

Pliktrådet vill här tillägga att vi under besöket upplevde värnpliktiga som faktiskt var demoraliserade, på grund av ovan nämnda anledningar och mer därtill. Vi har förståelse för att det skede i utbildningen, som de värnpliktiga befann sig i vid Pliktrådets besök, ofta upplevs som mer tråkigt då de ännu inte påbörjat arbetet i sin befattning. Men, den uppgivenheten vi stötte på under besöket hos många värnpliktiga, främst på SOT, har vi inte stött på tidigare under våra förbandsbesök.

Utrustning

Förbandet har tidigare år låtit värnpliktiga kvinnor köpa egna underkläder, då de som Försvårsmaktens tillhandahåller är för dåliga. Pliktrådet uppmanar Lv 6 att fortsätta med denna modell, till dess att Försvårsmaktens underkläder håller tillräcklig standard. Pliktrådet uppmanar även andra förband att ta efter detta.

Boendemiljö & vistelseutrymmen

Boendet för de värnpliktiga håller en god standard och genomgår en renovering, vilket är positivt. Tvättmaskiner finns, dagrum finns i anslutning till boendet och soldathem finns i nära anslutning till kasernerna. Korridorerna upplevs dock som bullriga, vilket blir påfrestande när man vistas i dem under en längre tid. Vapenvårdslokalerna i källaren är dåligt ventilerade.

Medinflytande

Det finns för tillfället ingen tillsvidareanställd LMA vid förbundet och alla förtroendevalda var ännu inte utbildade när förbandsbesöket genomfördes.

Vissa förtroendevalda är nöjda med hur medinflytandet fungerar och upplever att de tas på allvar när de framför problem. Andra anser att syftet med plutonens timme fortfarande är oklart, att de som förtroendevalda inte får tillräcklig information om de olika sammanhang som de ska medverka vid samt hur de ska agera som förtroendevalda.

Förbundet saknar ett fungerande NOAK-nätverk, vilket riskerar att få en negativ inverkan på förbundets medinflytande i stort och NVK i synnerhet. Pliktrådet uppmanar förbundet att tillse att det finns en ansvarig för NOAK på förbundet, företrädesvis en yrkesofficer.

Avslutning

Pliktrådet hoppas att vi med denna rapport har förmedlat våra intryck på ett konstruktivt sätt. Vi blev väl mottagna under besöket. Ett extra plus till förbundet för de två utbildningskompaniernas huvudförtroendevalda som agerade stöd till oss under dagens gång. Detta underlättade vårt arbete och gav enligt vår bedömning de förtroendevalda en bättre förståelse för hur medinflytandet fungerar och hur de kan agera som förtroendevalda för att stötta sina kamrater.

Vi ser fram emot ett fortsatt gott samarbete mellan Pliktrådet och Lv 6.

Tack för ett givande besök,

Olof Wärmländer
Kommunikationsansvarig

Förbandsbesök 2

2022-01-19

Pliktrådet genomför varje verksamhetsår två förbandsbesök på samtliga förband som utbildar värnpliktiga. Nedan följer den information som nådde Pliktrådet under det andra förbandsbesöket.

Deltagare

Olof Wärmländer, Anton Hanny

Sammanfattning av samtal med förtroendeorganisationen

De värnpliktiga vittnar om viss förbättring avseende samordning då utbildning bedrivs på färre täter, även om förbättringspotential återstår. Fortfarande återstår stora problem med den fysiska träningen som upplevs ojämnt fördelad över tid vilket gör att skador uppstår och att de VPL ej presterar optimalt. VPL upplever att befälen ej vet var de VPL befinner sig i sin fysiska status. De förtroendevalda föreslog därför ett antal åtgärder för att bättre kunna anpassa fyspassen efter truppens fysiska status, till exempel att dokumentera fyspass för att få bättre överblick, samt införa fysansvariga på pluton och kompaninivå som tillsammans med befälslagen kan planera fysutbildningen. Pliktrådet uppfattade en stor frustration bland de värnpliktiga över att de inte kända

att de kunde presteras på topp på grund av dålig schemaläggning av fyspassen. De förmedlar även att de fortfarande har problem med att få ut specialkost främst i fält.

Förbundet har även genomfört en egen enkät om hur deras värnpliktiga upplever sin utbildning, som fått ett positivt resultat. Däremot lyfter de förtroendevald att enkäten vara väldigt fokuserad på själva utbildningen och inte helhetsupplevelsen av att göra värnplikt på LV6. De förtroendevalda lyfte därför ett förslag om att de tillsammans med bataljonsledningen skulle utvärdera och förbättra enkäten för att få ett ännu bredare underlag.

Pliktrådet vill uppmärksamma att bataljonschefen Sofia Westermark har drivit igenom så att de värnpliktiga nu får 2000 kr för att köpa in egna underkläder. Detta ser Pliktrådet mycket positivt på. Förbundet har även vid det andra besöket tillsatt tjänsten LMA med en nyanställd värnpliktskonsulent.

Sjukförläggning

Karantän av covidsjuka och andra på sjuklogement var en prioriterad fråga för de förtroendevalda. Flera ansåg att LV6 saknade en fungerande plan för att hantera misstänkta och konstaterade covidfall. Bland annat lyfte de att det kändes konstigt att misstänkt sjuka värnpliktiga från olika kompanier och som fått symptom vid olika tillfällen bodde i samma rum på sjuklogement eftersom smittan riskerar att spridas mer än nödvändigt. Flera förtroendevalda saknade förtroende för covidhanteringen.

Pliktrådet besökte efter samtalet med de förtroendevalda det sjuklogement som kritiserats mest. Sjuklogementets standard var under all kritik, liksom de rutiner förbundet infört för att hantera sjukförläggning.

Nedan följer en sammanfattning av Pliktrådets intryck från sjukförläggningen.

Sjukförläggningen i by 101

Sjukförläggningen är förlagd i ett helt omöblerat hus utanför garnisonsområdet ca 150 meter från huvudingången. De värnpliktiga är uppdelade så att misstänkt sjuka sover tillsammans på entréplan och konstaterat sjuka sover i enskilda rum på källarplan. Det finns en dusch nere på källarplan som samtliga värnpliktiga delar på, detta trots att de fått instruktioner om att denna inte får användas. Ett fåtal värnpliktiga har fått natosängar att sova på, de andra har antingen madrasser eller liggunderlag och sovsäck. Det finns en toalett på entréplan och en i källaren, däremot finns det inget rengöringsmedel i städskrubben. De värnpliktiga saknar direkta kontaktvägar till försvarshälsan och befälen, istället har en covid-gupp införts som består av värnpliktiga som byts ut varje vecka. Covid-gruppen har ansvar att leverera mat åt de sjuka, liksom övrig "service" åt sjuklogementen. På källarplan saknades insynsskydd från gatan vilket innebar att civila som går förbi på gångbanan bredvid hade direkt insyn i rummen där de sjuka sov. Vid pliktrådets besök hade inte sopkärlet utanför blivit tömt på en vecka, så de värnpliktiga hade fått samla allt sitt skräp i flertalet svarta sopsäckar som stod innanför dörren och belamrade hallen. Soldathemsföreståndaren var ej informerad om sjuklogementets tillstånd, och hade därför ej möjlighet att bistå de i karantän med godis, underhållning och samtalsstöd, något som är av största vikt vid längre tids isolering.

Pliktrådet uppmärksammade förbandsledningen på situationen vid besökets slut, och dagen efter började sjukförläggningen att tömmas.

Dnr: 2021-FÖRB-0019
Plikträdet 2021/2022
Författare: Olof Wärmländer

Sida 8 av 8